

8. SINIF T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ

1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SENARYOLARINA YÖNELİK SORU ÖRNEKLERİ

Senaryolar, okul genelinde yapılacak ortak sınavlara yönelik oluşturulabilecek farklı yazılı örneklerini ifade eder. Genel Müdürlüğümüzce eğitim kurumu sınıf/alan zümrelerine örnek oluşturması açısından konu soru dağılım tablosunda verilen örnek senaryolarda yer alan kazanımlardan bazılarına yönelik soru örnekleri hazırlanmıştır.

Okul genelinde uygulanacak ortak sınavlar, eğitim kurumu sınıf/alan zümreleri tarafından ilan edilen konu soru dağılım tabloları göz önünde bulundurularak açık uçlu veya açık uçlu ve kısa cevaplı sorulardan oluşacak şekilde yapılacaktır. Çoktan seçmeli, eşleştirme, doğru/yanlış gibi diğer soru türleri kesinlikle kullanılmayacaktır.

1. dönem konu soru dağılım tablolarına ulaşmak için karekodu okutunuz.

Soru çözümlerine ulaşmak için karekodu okutunuz.

Not: Soru örneklerinin kazanımları, öğretmenlerimizin kazanım ve soruları eşleştirmesi için verilmiş; bilgilendirme amaçlıdır. Yapılacak olan yazılı sınavlarda bu kazanım ifadelerine sınav kâğıtlarında yer verilmeyecektir.

Kazanım: İTA.8.1.1. Avrupa'daki gelişmelerin yansımaları bağlamında Osmanlı Devleti'nin yirminci yüzyılın başlarındaki siyasi ve sosyal durumunu kavrar.

1. Fransız İhtilali ortaya koyduğu fikirler yönüyle evrensellik kazanarak tüm dünyayı etkisi altına almıştır. İhtilalin etkileri gerek basın yayın yoluyla gerekse Avrupa'ya giden öğrenci ve aydınların aracılığıyla Osmanlı topraklarına da girmiştir. Osmanlı Devleti, ihtilalin etkilerinin en yoğun görüldüğü ülkelerin başında yer almıştır. Kısa süre sonra başlayan gayrimüslim ayaklanmaları, Osmanlı yönetimini ihtilalin etkilerinden korunmak için bazı tedbirler almaya yöneltmiştir.

A) Osmanlı yönetiminin aldığı tedbirlerden ikisini yazınız.

Osmanlı milliyetçilik akımlarına karşı çok uluslu yapısını korumak için 19. yüzyılda Tanzimat ve Islahat Fermanı gibi reformlar yaptı. Bu reformlar Avrupa devletlerinin Osmanlı içişlerine müdahale etmesine engelleme niyetiyle Hristiyan ve Yahudi tebaanın devlete sadakatini koruma amacını taşıyordu. Bazı Osmanlı aydınları devletin yıkılmasını önlemek için Meşrutiyet yönetimine geçilmesine gerektiğini savundu. Onlara göre bir anayasa hazırlanmalı ve halkın temsilcilerinden oluşan bir meclis devlet yönetimine katılmalıydı. Böylece Müslümanlar ve Gayrimüslimler arasında karşılıklı anlayış ve güven gelişecekti. Azınlık isyanları sona erecek Avrupalı devletler iç işlerimize karışmayacaktı. Osmanlı Devleti'nin yıkılma sürecinin hızlandığı bir dönemde devlet adamları ve aydınlar tarafından devleti dağılmaktan kurtarmak için çeşitli fikir akımları ileri sürüldü. Osmanlıcılık, İslamcılık, Türkçülük ve batıcılık fikir akımları bunların başlıcalarıydı.

B) Alınan tedbirler işe yaramış mıdır? Açıklayınız.

Yapılan reformlar yeterli olmadı ve milliyetçi isyanlar devam etti. Örneğin Sırp ve Yunan isyanları milliyetçi akımların etkisiyle devam etti ve sonunda bu bölgeler Osmanlı'dan ayrıldı. Meşrutiyet yönetimine geçmek de yeterli olmadı. Çç karışıklıklar devam etti. Bulgaristan bağımsızlığını ilan etti. Girit Yunanistan'a bağlandığını açıklarken Avusturya-Macaristan İmparatorluğu Bosna'yı topraklarına kattı. Fikir akımları Osmanlı'nın dağılmasını engellemeye yönelik girişimler arasında önemli bir yer tuttu ancak etkileri sınırlı kaldı. Örneğin tüm etnik grupları Osmanlı vatandaşı olarak kabul etme anlayışına dayanan Osmanlıcılık Tanzimat ve ıslahat fermanları ile desteklendi. Ancak bu akım özellikle Balkanlardaki milliyetçilik hareketlerine karşı etkisiz kaldı. İkinci Abdülhamit döneminde Müslüman tebaayı bir arada tutmak amacıyla halifelik ve İslam kardeşliği vurgulandı. Bu akım Müslüman coğrafyalarda geçici bir etki yaratsa da devletin dağılmasını durduramadı.

Kazanım: İTA.8.1.2. Mustafa Kemal'in çocukluk ve öğrenim hayatından hareketle onun kişilik özelliklerinin oluşumu hakkında çıkarımlarda bulunur.

2. Mustafa Kemal, Harp Okulu'na dair anılarından birini şöyle anlatır: "Kurmay sınıflarına geçtik. Alışılmış derslere çok iyi çalışıyordum. Bunların üstünde olarak bende ve bazı arkadaşlarda yeni düşünceler açığa çıktı. Ülkenin yönetiminde ve siyasetinde bozukluklar olduğunu keşfetmeye başladık. Okulun öğrencileri arasında okunmak üzere okulda el yazısıyla gazete kurduk."

Buna göre Mustafa Kemal ve arkadaşları neden gazete çıkarma ihtiyacı duymuş olabilirler? Açıklayınız.

Mustafa Kemal ile arkadaşlarının gazete çıkarma nedeni ülkenin yönetiminde ve siyasetinde yaşanan sorunlara okuldaki öğrencilerle paylaşmaktır.

Kazanım: İTA.8.1.4. Mustafa Kemal'in askerlik hayatı ile ilgili olayları ve olguları onun kişilik özellikleri ile ilişkilendirir.

3. "Trablusgarp Savaşı'nda Mustafa Kemal'in teşkilatçılık özelliği ön plana çıkmıştır." diyen bir öğretmen buna kanıt olarak Mustafa Kemal'in Trablusgarp'taki faaliyetlerinden hangisini örnek gösterebilir? Açıklayınız.

Trablusgarp Savaşı sırasında Mustafa Kemal resmî olarak Osmanlı ordusundan bölgeye gönderilmemişti. Ancak kendi inisiyatifiyle bölgeye giderek genel direniş güçlerini organize etti. Burada hem bölgedeki Arap kabilelerini hem de Osmanlı gönüllü birliklerini bir araya getirip İtalyan işgaline karşı bir savunma düzeni oluşturdu. Bu organizasyon onun liderlik ve teşkilatçılık becerilerini gösteren önemli bir örnektir.

1. SINAV

T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK 8

Kazanım: İTA.8.2.1. Birinci Dünya Savaşı'nın sebeplerini ve savaşın başlamasına yol açan gelişmeleri kavrar.

4. Osmanlı Devleti, I. Dünya Savaşı'nın başlarında tarafsızlığını ilan etmiş olmasına rağmen siyasi yalnızlıktan kurtulmak için bir yandan da ittifak arayışı içine girdi. İlk ittifak girişimleri İngiltere ve Fransa'yla yapıldı fakat olumlu bir sonuç alınamadı.

Osmanlı Devleti'nin ilk ittifak girişimlerinden olumlu sonuç alamamasının nedenlerini yazınız.

Osmanlı Devleti'nin İtilaf Devletleri grubuna kabul edilmemesinin nedeni bu devletlerin savaş sırasında yaptıkları gizli anlaşmalarla Osmanlı topraklarını paylaşmayı düşünmeleriydi. Bu devletler er ya da geç Osmanlı topraklarının parçalanacağı görüşündeydi. Osmanlı Devleti'nin parçalanması durumunda bu devletler kendilerine düşen payı alabilmek için Osmanlı Devleti'nin kendi yanlarında savaşta görmek istemiyorlardı.

Kazanım: İTA.8.2.2. Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı Devleti'nin durumu hakkında çıkarımlarda bulunur.

5. Mısır, Akdeniz ve Kızıldeniz'i birbirine bağlayan Süveyş Kanalı'nın açılmasıyla büyük önem kazanmıştı. İngiltere, sömürgesi durumundaki Hindistan ve Avustralya'ya giden yolları büyük ölçüde kısaltan Süveyş Kanalı'nı kontrol etmek için 1882'de Mısır'ı işgal etti. Osmanlı Devleti ise Birinci Dünya Savaşı'nda çeşitli nedenlerle Süveyş Kanalı'na bir taarruz planladı.

Buna göre Osmanlı Devleti'nin Kanal Cephesi'ni açma nedeni ile ilgili görüşlerinizi yazınız.

Osmanlı Devleti'nin Kanal cephesini açma nedeni Mısır'ı yeniden sınırları içine almak ve İngiltere'nin sömürgeleri ile bağlantısını kesmektir.